

**ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ФІТОТЕРАПІЇ
КАФЕДРА ФАКУЛЬТЕТСЬКОЇ ТЕРАПІЇ**

**ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
ТА ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОДА**

**СЛОВАЦЬКИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ В НІТРІ
ІНСТИТУТ ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРИЗНОМАНІТТЯ В НІТРІ**

**УЖГОРОДСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ЛЮДИНИ І ГЛОБАЛІСТИКИ «НООСФЕРА»

САНАТОРІЙ «КВІТКА ПОЛОНІНИ»

Сучасні аспекти збереження здоров'я людини

**ЗБІРНИК ПРАЦЬ
X МІЖНАРОДНОЇ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

(21-22 квітня 2017 року)

**До 25-річчя заснування НДІ фітотерапії
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»**

**УЖГОРОД
2017**

УДК 618.2 (075.8)
ББК 53.51Р2
Б 62

*Рекомендовано до друку
Вченою радою ДВНЗ "Ужгородський національний університет"
(протокол №4 від 23 березня 2017 р.)*

За редакцією проф. **Ганича Т.М.**

Голови редколегії:

О.М. Ганич – заслужений діяч науки і техніки України, доктор медичних наук, професор кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб, директор НДІ фітотерапії ДВНЗ "УжНУ"

Т.М. Ганич – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри факультетської терапії медичного факультету ДВНЗ "УжНУ"

Члени редколегії:

проф. Гаврилко П.П.
доц. Бриндза Я.
проф. Ганич М.М.
доц. Лукша О.В.
засл. лікар України Ганинець П.П.
н.с. Скаканді С.І.

Автори опублікованих робіт несуть повну відповідальність за зміст і ілюстративний матеріал.

**Сучасні аспекти збереження здоров'я людини:
збірник праць X міжнародної міждисциплінарної наук.-практ. конф./ За
ред. проф. Т.М. Ганича. – Ужгород : 2017. – 398 с.**

Збірник праць конференції висвітлює нові відомості про збереження здоров'я людини в сучасних умовах, а саме - оздоровлення населення природними засобами, зокрема, лікувальними травами, забезпечення адекватного харчування, якісної питної та мінеральної води, подолання йододефіциту, використання сучасних агротехнологій для збереження і збагачення біорізноманіття природи, актуальні питання лікування поєднаної патології. Збірник виходить до 25-річчя з дня заснування НДІ фітотерапії ДВНЗ «УжНУ».

На всі роботи одержано фахові рецензії.

ISBN 978-617-673-446-8

©ДВНЗ «УжНУ», 2017
©УТЕІ КНТЕУ, 2017

5. Онищенко Г.Г. Профилактика зобной эндемии на территориях с сочетанным воздействием химических факторов технологического и природного генеза / Г.Г. Онищенко, Н.В. Зайцева, М.А. Землянова // Гиг. и сан. – 2004. – С. 12-17.
6. Щелкунов Л.Ф. Рост заболеваемости населения как отражение экологических проблем / Л.Ф. Щелкунов, В.Н. Корзун // Совр. пробл. токсикологии. – 2005. №2. – С. 25-30.
7. Щелкунов Л.Ф. Пища и экология / Л.Ф. Щелкунов, М.С. Дудкин, В.Н. Корзун // Одесса: Оптимум. – 2000. – 517 с.

SUMMARY

THE INFLUENCE OF ETHIOLOGICAL FACTORS ON THE MORBIDITY ON THYROID PATHOLOGY

Korzun V.N., Chernichenko I.O., Cymbalyuk S.M.

The work concerns on the polyethiological factors which lead to the thyroid pathology morbidity.

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ АПІТЕРАПІЇ У КЛІНІЦІ ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ

Коротчук М.О., Бобкович К.О.

ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», Чернівці, України

Нетрадиційна медицина (альтернативна або неконвенційна медицина) – галузь, що об'єднує такі методи діагностики і лікування, як фітотерапія, фунготерапія (лікування грибами), гомеопатія, аромотерапія, апітерапія (лікування продуктами бджільництва), апіфітотерапія, таласотерапія (лікування морськими водоростями), гірудотерапія (лікування п'явками), водолікування, розвантажувально-дієтична терапія, іридіодіагностика.

Апітерапія — використання продуктів бджільництва (меду, перги, воску, прополісу, маточного молочка та бджолоїної отрути) в лікуванні [2]. Апітоксин – це бджолоїна отрута, основним компонентом якої є досить токсичний мелітин-білок, що складається з 26 амінокислот, ферментів, серотоніну і гістаміну [1]. У великих дозах він руйнує мембрани клітин, а в малих – стабілізує, і саме він при укусі бджоли викликає місцеве подразнення, гіперемію; володіє імуносупресорною та імуномодуляційною діями за рахунок активації кори наднирників і вироблення кортизолу. Мелітин має властивості антикоагулянта та антиагреганта, виявляє антибактеріальну, рентгенпротекторну дії. [3].

Важливим компонентом бджолоїної отрути є апамін, який стимулює нервову систему, підвищує функцію підшлункової залози, нормалізує роботу кишечника, підвищує артеріальний тиск (АТ). До складу апітоксину входять неорганічні кислоти: соляна, мурашина та ортофосфорна. Вуглеводи, сірка, йод, хлор, водень, азот, цинк значно

пришвидшують обмін речовин. Природний гідрокортизон, який в кілька раз за протизапальним ефектом потужніший, ніж синтетичний, також присутній в невеликих кількостях [4].

Фітонциди – ефірні олії рослин, які володіють високим терапевтичним ефектом, містять біологічно-активні та власні антимікробні речовини, що використовуються для виготовлення антибіотиків. Це – бензойна кислота, флоридзин, піносульфан, таніни, авенацин, джуглон. Разом з пилком рослин, бджоли включають фітонциди у свої продукти, тим самим надають їм неабиякої користі для людини. Фітонциди містять в собі всі відомі вітаміни, тому позитивно впливають всі системи органів людини [5].

Апітоксин діє на різні органи і системи. Вплив на **центральну нервову систему** проявляється анальгетичним аспіриноподібним ефектом, мед покращує мозковий кровообіг. Доведена протишокова, протисудомна, антистресова дії, хоча в більших дозах отрута викликає депресію. Стосовно впливу на **серцево-судинну систему** – малі дози знижують АТ, розширюють судини головного мозку, проявляють антикоагулянтну дію та збільшують об'ємну швидкість коронарного кровообігу. Отрута стимулює діяльність серцевого м'яза та істотно зменшує кількість холестерину. Щодо дії на **шлунково-кишковий тракт**, то апітоксин покращує секреторну функцію підшлункової залози й евакуаційну функцію шлунка. **Радіопротекторні та імунологічні властивості** отрути проявляються стимуляцією кісткового мозку, поліпшенням зрощення кісток, підвищенням імунного захисту шляхом стимуляції клітинного й гуморального імунітету. У значних дозах (2,26-4,5 мг/кг) апітоксин викликає імуносупресорний ефект, а у малих (0,13 мг/кг) – імуностимулюючий. Бджолина отрута зменшує виділення щитоподібною залозою гормонів Т3 і Т4, підсилює активність системи кора надниркових залоз — гіпофіз — гіпоталамус шляхом стимуляції секреції кортизолу. Стосовно **дихальної системи**, то апітоксин призначають при бронхіальній астмі, бронхітах різного характеру, фарингітах, ринітах, синуситах, пневмонії в період одужання, адже він розширює бронхи, розріджує харкотиння, володіє відхаркувальною дією [5].

Майже в кожній третій людині є алергія на апітоксिनорні продукти, що робить повноцінне лікування практично неможливим, адже максимальний терапевтичний ефект виявляється при вживанні всіх продуктів бджільництва одночасно. Альтернативою є використання аероапітерапії – методу, при якому в організм потрапляють пари вуликового повітря, яке містить леткі фракції меду, прополісу, перги, маточного молочка, воску, фітонцидів та апітоксину.

А сильні алергени – фосфоліпаза А, гіалуронідаза і мелітин – в легких фракціях відсутні.

Аероапітерапія – метод лікування бджолиними продуктами, який найбільш позитивно впливає на дихальну систему, із вузьким спектром протипоказів (туберкульоз, абсцеси і новоутворення). Обережно слід підходити до терапії пацієнтів з вираженою гіпертермією, адже бджоли починають активніше продукувати апітоксин, що може призвести до погіршення стану, алергічних реакцій або до отруєння хворого. Для отримання максимально ефекту від аероапітерапії слід проводити інгаляції у вулику-лежанці, який має 2-3 бджолині сім'ї. Людина лягає у вулик на 2-4 години, де бджоли відділені спеціальною дерев'яною перегородкою. Окрім інгаляцій, людина відчуває також вібрації і шум, що чинять заспокійливий вплив на нервову систему. Полежавши 1 годину, хворий вдягає маску, котра безпосередньо з'єднана з вуликом, і вдихає пари вуликового повітря. Перші інгаляції тривають 5 хв, з кожним днем час збільшується на 1 хв. Тривалість лікування 20-22 дні. Малий час інгаляцій в перші дні пояснюється тим, що організм має звикнути до надходження нових речовин і запобігає виникненню алергічних реакцій.

Висновок. Апітерапія сприятливо впливає на перебіг багатьох захворювань, адже володіє широким спектром терапевтичних властивостей. Метод аероапітерапії, зменшуючи алергічні прояви від використання продуктів бджільництва, стимулює одужання пульмонологічних пацієнтів, покращує загальний стан та стимулює імунну систему.

ЛІТЕРАТУРА

- 1.Алексеев В.Н. Применение продуктов пчеловодства / В.Н.Алексеев, Я. Цельминыш. – Вильнюс,2000. – С 100-150.
- 2.Джарвіс Д.С. Мед та інші природні продукти / Д.С.Джарвіс. – Бухарест: Апімондія, 2006. – 326 с.
- 3.Іванов Ц. Бджолині продукти / Ц.Іванов, С.Шкендеров. – Софія: Земіздат, 2008. – 254 с.
- 4.Малахов В.А. Апипрофилактика и апитерапия в клинике нервных нервных болезней (по данным литературы и собственных исследований) / В.А.Малахов, А.Н.Завгородняя, А.В., Гетманенко Ф.А., Ф.А. Волох // Международный неврологический журнал. – 2011. – №1 (39). – С. 37-44.
- 5.Хомутов А.Е. Апитерапия / А.Е.Хомутов, Р.В.Гиноян, О.В.Лушникова, К.А.Пурсанов. – Нижний Новгород: Изд-во ННГУ, 2014. – 442 с.

SUMMARY

PROSPECTS OF APITHERAPY USAGE IN CLINIC OF INTERNAL MEDICINE

Korotchuk M.O., Bobkovych K.O.

The article presents the features of apitherapy method in the treatment of therapeutic patients. The advantages of aeroapitherapy are described for patients with pulmonary diseases.

РАЦІОНАЛЬНЕ ХАРЧУВАННЯ – ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ Давидович О. Я., Турчиняк М. К., Палько Н. С.	123
ЗАСТОСУВАННЯ ГІДРОКАРБОНАТНИХ НАТРІЄВИХ ВОД РІЗНОЇ МІНЕРАЛІЗАЦІЇ В ЛІКУВАННІ ХВОРИХ З ПОСІДНАЮЮ ПАТОЛОГІЄЮ ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ, ЯКІ ПОТЕРПІЛИ ВНАСЛІДОК ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ Данилаш М.М., Ганинець П.П., Сарканич О.В., Макара Ю.В.	126
ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ ТЕРЕНУ ЗВИЧАЙНОГО (PRUNUS SPINOSA L.) В ХАРЧОВИХ ПРОДУКТАХ Данило С.І., Павліш Л.О., Тороній Л.І.	129
ВИКОРИСТАННЯ ПРОДУКТІВ З ПІДВИЩЕНИМ ВМІСТОМ АРГІНІНУ В ДІЄТИЧНОМУ ХАРЧУВАННІ ХВОРИХ НА ПОДАГРУ З ВИСОКИМ РІВНЕМ КОМОРБІДНОСТІ Доголіч О.І., Волошин О.І.	134
АПІТЕРАПІЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИКОГО МЕДУ ЯК SPA-ТЕХНОЛОГІЯ ОЗДОРОВЧОГО ХАРЧУВАННЯ Домище-Медяник А. М., Гаврилко П.П.	137
ВИЗНАЧЕННЯ МІКРОФЛОРИ БДЖІЛІ З ВИКОРИСТАННЯМ MALDI-TOF МАС- СПЕКТРОМЕТРІЇ Качаніова М., Гаспер Я., Терентьєва М., Кантор А., Федоряк М., Бріндза Я.	141
ФУНКЦІОНАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ АПІ- ТА ФІТОПРОДУКТІВ ДЛЯ КЕКСІВ Ковальчук Х.І.	143
ВПЛИВ ЕКОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ НА ЗАХВОРЮВАНІСТЬ ЩИТОПОДІБНОЇ ЗАЛОЗИ Корзун В.Н., Черніченко І.О., Цимбалюк С.М.	147
ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ АПІТЕРАПІЇ У КЛІНІЦІ ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ Коротчук М.О., Бобкович К.О.	151
ВИВЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ГЕЛЮ НА ОСНОВІ ЕКСТРАКТІВ ЛИСТЯ АЙВИ Й ШРОТУ ВІНОГРАДУ НА ОСНОВІ ПОЛІМЕТИЛСІЛОКСАНУ ПРИ ТРИВАЛОМУ ЗБЕРІГАННІ Кузнєцова О.В., Буцька В.С., Тимченко О.Г., ДжанТ.В.	154
ДИКОРОСЛІ ЯГОДИ – ЦІННА СИРОВИНА У ВИРОБНИЦТВІ БОРОШНЯНИХ КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ Лебединєць В.Т., Багрій Л.М., Ярошик У.І.	157
ВИКОРИСТАННЯ АПІПРОДУКТІВ У ВИРОБНИЦТВІ ВАФЕЛЬ ДЛЯ ОЗДОРОВЧОГО ХАРЧУВАННЯ Лозова Т.М.	160
ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ А СПЕКТИ В АНГАРМОНІЗАЦІЙНІЙ МОДЕЛІ ВПЛИВУ ВОДИ НА РОЗВИТОК БІОСФЕРИ І ЛЮДИНИ НА ПРИКЛАДІ РЕГІОНУ ЗАКАРПАТТЯ Лукша О.В., Рябоконе П.А., Станкевич-Волосянчук О.І.	162
АГЛЮТЕНОВА ПРОДУКЦІЯ З РОСЛИННИМИ ДОБАВКАМИ ДЛЯ ОЗДОРОВЧОГО ХАРЧУВАННЯ Павлишин М.І.	166